

УДК 342.9 (477)/1918

DOI: 10.36550/2522-9230-2022-13-19-23

Верба Сніжана,
магістр права, старший лаборант кафедри
теорії та історії держави і права, здобувач
Західноукраїнського національного університету
<http://orcid.org/0000-0002-5676-980X>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕРІОД ГЕТЬМАНАТУ ПАВЛА СКОРОПАДСЬКОГО 1918 РОКУ

У статті представлено результати дослідження витоків правового регулювання становлення національної наукової традиції у період Гетьманату Павла Скоропадського 1918 року. Метою статті є дослідження головних здобутків правового регулювання наукової діяльності Української Держави періоду Гетьманату Павла Скоропадського 1918 року.

У процесі дослідження використані загальнонаукові та спеціальні методи. Зокрема, метод аналізу та синтезу, узагальнення та наукової абстракції а також історико-порівняльного аналізу та прогнозування. Інформаційною базою дослідження виступають праці українських вчених, статті опубліковані в періодичних виданнях, архівні матеріали, тощо.

У результаті дослідження сформульовано такі висновки.

Досвід Української Держави Павла Скоропадського є доказом реальних творчих здобутків українського державотворчого руху, адаптацію якого до сьогоднішнього буття України важко переоцінити. Саме в цей період із затвердженням П. Скоропадським 14 листопада 1918 року закону «Про заснування Української академії наук у Києві», розпочався відлік становлення української академічної науки. Саме з утворенням УАН наука як соціальний інститут в Українській Державі почала існувати в статусі легітимного юридичного суб'єкту з законодавчо оформленими інтересами, правами та обов'язками. Важливу роль у створенні організаційних форм наукових об'єднань відіграло ставлення центральної влади до вчених, бажання їх підтримати, а також спрямувати наукові дослідження в потрібному державі напрямі.

Це було помітно і на рівні вищої школи. Становлення української вищої освіти дало можливість закласти основи інтеграції освітнього та наукового просторів в умовах розбудови національної державності, збереження та примноження здобутків українського інтелектуального середовища на благо виховання нових поколінь свідомих співвітчизників, утвердження режиму законності та правопорядку.

Хоча в силу відомих історичних обставин вказані закладені особисто гетьманом Павлом Скоропадським державотворчі традиції в галузі науки та освіти по суті були перервані, набутий значний успішний досвід розбудови системи науково-освітньої діяльності ліг в основу розвитку сучасної системи науково-дослідної діяльності, яка все ще потребує значного інституційно-правового реформування.

Ключові слова: Гетьманат, Українська Держава, Павло Скоропадський, наукова діяльність, правове регулювання.

Verba S. LEGAL REGULATION OF SCIENTIFIC ACTIVITIES DURING THE HETMANAT OF PAVLO SKOROPADSKY IN 1918

The article presents the results of research into the origins of the legal regulation of the formation of the national scientific tradition during the Hetmanate of Pavel Skoropadskyi in 1918. The purpose of the article is to study the main achievements of the legal regulation of scientific activity of the Ukrainian State during the Hetmanate period of Pavel Skoropadskyi in 1918.

General scientific and special methods were used in the research process. In particular, the method of analysis and synthesis, generalization and scientific abstraction, as well as historical and comparative analysis and forecasting. The information base of the research is the works of Ukrainian scientists, articles published in periodicals, archival materials, etc.

As a result of the research, the following conclusions were formulated.

The experience of the Ukrainian State of Pavel Skoropadskyi is proof of the real creative achievements of the Ukrainian state-building movement, the adaptation of which to today's existence of Ukraine is difficult to overestimate. It was during this period, with the approval by P. Skoropadsky on November 14, 1918, of the law "On the establishment of the Ukrainian Academy of Sciences in Kyiv", that the countdown to the formation of Ukrainian academic science began. It was with the formation of the National Academy of Sciences that science as a social institution in the Ukrainian State began to exist in the status of a legitimate legal entity with legally defined interests, rights and obligations. An important role in the creation of organizational forms of scientific associations was played by the attitude of the central government towards scientists, the desire to support them, as well as to direct scientific research in the right direction in the state.

This was also noticeable at the level of higher school. The formation of Ukrainian higher education made it possible to lay the foundations for the integration of educational and scientific spaces in the conditions of the development of national statehood, the preservation and multiplication of the achievements of the Ukrainian intellectual environment for the benefit of the education of new generations of conscientious compatriots, the establishment of a regime of legality and law and order.

Although, due to known historical circumstances, the mentioned state-building traditions in the field of science and education, personally laid by Hetman Pavel Skoropadsky, were essentially interrupted, the considerable successful experience gained in building the system of scientific and educational activities of the leagues became the basis for the development of a

modern system of scientific and research activities, which still needs significant institutional and legal reform.

Key words: Hetmanate, Ukrainian State, Pavlo Skoropadskyi, scientific activity, legal regulation.

Постановка проблеми. Дослідження витоків правового регулювання становлення національної наукової традиції має винятково важливе значення для сучасних процесів реформування системи наукової діяльності в Україні. Незважаючи на складний час, гетьманський уряд та особисто Павло Скоропадський у далекому 1918 році проявили високий рівень розуміння того, що без підтримки науки та освіти не можна успішно вирішувати інші питання державного будівництва, що особливо важливо врахувати в сучасних складних воєнних реаліях утвердження української державності.

Питання освіти, науки і культури стали невід'ємною складовою державної політики доби Гетьманату Скоропадського. Їх розв'язання у першу чергу пов'язане з нагальною проблемою задоволення національних інтересів титульної нації – українців, з врахуванням інтересів російського і русифікованого населення українських міст та реалізацією культурних запитів інших національних меншин, що все ще вельми актуально для сучасної України, яка перебуває на черговому етапі національно-державної самоідентифікації значної частини суспільства, спровокованої зовнішньою агресією.

В умовах потужного розвитку сучасного суспільства знань, інформаційного суспільства варто враховувати напрацьований досвід і спільними зусиллями розбудовувати сучасну українську державу, розширюючи коло учасників трансформаційних змін у суспільстві, що включатиме самооновлене академічне середовище, модернізоване державне управління, активну частину свідомого бізнес-середовища, учасників освітніх процесів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Незважаючи на популярність дослідження історії державного будівництва в Україні періоду Гетьманату Павла Скоропадського 1918 року, проблематиці становлення політики в галузі науки, тим більше з правовим акцентом, приділено недостатньо уваги. Насамперед вивченню питання організації наукової діяльності в Україні у вказаний період присвятили увагу К. Галушко, І. Гирич, З. Зайцева, Т. Іванійчук, Є. Ніколаєнко, Г. Папакін, О. Реєнт, О. Публьов, Т. Осташко, Ю. Терещенко та інші.

Метою статті є дослідження головних здобутків правового регулювання наукової діяльності Української Держави періоду Гетьманату Павла Скоропадського 1918 року.

Виклад основного матеріалу дослідження. Насамперед урядуванню Гетьманату Скоропадського належить історична заслуга створення Української академії наук, про що мріяло декілька поколінь української культури і науки. Велику підготовчу роботу з цього питання провів міністр народної освіти Микола Василенко. Він, зокрема, сформував список вчених на чолі з Володимиром Вернадським, які могли б взяти участь у науковій діяльності в Україні [1, с. 45]. Декілька з них спеціально переїхали з Росії.

Вернадський очолив комісію з питань заснування УАН, в якій над підготовкою документації працювали Д. Багалій, М. Каченко, Г. Павлуцький, О. Сперанський, Є. Тимченко, В. Модзалевський, В. Перетц тощо. Дана комісія розробила проекти головних установчих документів: а) про створення УАН, про Статут УАН, про штати та бюджет УАН, За наступного міністра освіти П. Стебницького уряд ухвалив відповідні рішення [2, с. 345]. Як наслідок 14 листопада 1918 року гетьман затвердив закон про заснування УАН як окремої державної установи, що перебувала у безпосередньому управлінні верховної влади.

На новостворену УАН покладалися функції поширення та розвитку наукових установ. Згідно з опублікованим 26 листопада 1918 року Статутом УАН, її мета визначалася як «вивчення сучасного і минулого України, української землі та народу. За Статутом УАН мала три відділи: історико-філологічний з «Класом українського красного письменства»; фізико-математичний з «Класом прикладного природознавства»; Відділ соціальних наук з класами юридичних та економічних наук [3, с. 14-15]. Першим президентом УАН очікувано став Володимир Вернадський. Незважаючи на фінансові труднощі, уряд зумів налагодити належне фінансування. Штатні академіки за рівнем оплати прирівнювалися до заступника міністра. Вірогідні асигнування надходили на різні дослідницькі програм і напрями наукових досліджень. В системі УАН, окрім інститутів, були засновані Національна бібліотека, Ботанічний сад, астрономічна обсерваторія, демографічний інститут, інститут вивчення економічної кон'юнктури, музеї, видавництва. Загалом система УАН включала 45 структур, які усі отримали державне фінансування. Планувалося щорічно виділяти 1,5 млн. карбованців на наукові дослідження, експедиції, підготовку наукових видань, науково-технічне обладнання [4, с. 204].

Як зазначає дослідник історії створення УАН Г. Папакін, «події 1918 р. і створення Української академії наук сталим результатом тривалого підготовчого періоду внутрішнього розвитку української науки і гуртування українських науковців» [5, с. 7]. УАН отримала максимально сприятливий режим для роботи – статус самоврядної юридичної особи, право заснування нових наукових закладів, безмитного і позацензурного отримання літератури і наукового обладнання, присвоєння наукового ступеня доктора наук, організації наукових форумів. Усі наукові видання академії виходили українською мовою, а за бажанням автора могли друкуватися іноземними мовами [6, с. 140].

Міністр освіти М. Василенко зазначав: «Коли в Києві закладається Українська академія наук, то це викликається не самісінькими науковими інтересами. З цим пов'язуються міркування величезної національної та державно-економічної ваги...» [7, с. 140]. Від часу створення УАН розпочала активну

діяльність і, незважаючи на зміни влади і політичних настроїв, протягом десятиліть залишалася головним осередком наукових знань і фундаментальних досліджень. Академік В. Вернадський зазначав, що УАН за своїм складом та рівнем організації повинна відповідати високим вимогам всесвітньої спілки академій та «опріч своєї всесвітньої ваги задовольняти важливі національні, державні та місцеві життєві вимоги» [4, с. 203]. На той час в Україні вже існували наукові товариства у Львові та Києві. Структурою та діяльністю вони були подібні до академії наук, але функціонували за рахунок приватної ініціативи та пожертв. Тож УАН стала першою державною академією наук в історії України.

За своєю суттю відбулося обрання одного з двох варіантів загального статусу УАН – вільного дискусійного клубу відомих учених або державного наукового центру як спеціальної інституційної структури, масштабного дослідницького центру, побудований за конкретним планом, що охоплює широкий перелік визначених наукових завдань. Власне йшлося про конкуренцію західноєвропейської (Французька академія, Британське королівське наукове товариство) та російської моделі організації науки в Україні [5, с. 48]. Якщо «Наукове товариство ім. Т. Шевченка» було створене Михайлом Грушевським саме за європейською моделлю, то В. Вернадський мав на увазі по суті російську модель, хоча і значно реформовану (науковий центр на повному державному утриманні, зі свободою наукової творчості, мережею дослідних інститутів та допоміжною інфраструктурою: бібліотека, архів, музей, географічна карта, ботанічний сад та ін.), яка й лягла в основу сучасної НАН України.

Окремий напрям науково-освітньої діяльності Гетьманату – розвиток системи вищої освіти, яка також була віддавна потужним осередком наукової діяльності. Одним з головних завдань завданням для Міністерства народної освіти Української Держави було створення єдиної системи навчальних закладів, яка б забезпечувала б рівні можливості учнів для просування від найнижчих шаблів освіти до найвищих. Ще у квітні 1918 р. спеціальна комісія Міністерства Народної освіти накреслила завдання відкрити в Українській Державі 4 університети у Києві та Кам'янці-Подільському, а пізніше у Полтаві та Чернігові [8, с. 33]. Відповідно 1 липня 1918 року окрім чинних університетів Києва, Харкова, Одеси, Новоросійська відкрито Київський та Кам'янець-Подільський державні українські університети. Спроба українізації університету Св. Володимира в Києві проходила дуже складно. Тому влада пішла шляхом створення паралельного закладу з українською мовою викладання та широким переліком українознавчих дисциплін [9].

Також система підтримки уряду вищої освіти включала надання статусу державних київським політехнічному і комерційному університетам, харківським ветеринарному, комерційному та технологічному, Катеринославському (нині – місто Дніпро) гірничому університетам, Ніжинському історико-філологічному інститутам. За період Гетьманату розпочали свою роботу новостворені архітектурний і клінічний (медичний) інститути в Києві, політехнічний та сільськогосподарський інститути в Одесі, Український історико-філологічний факультет в Полтаві [10].

Урядом була розроблена окрема чітка фінансова система (тарифна сітка) оплати праці професорсько-викладацького складу та засновано стипендії для студентів закладів вищої освіти [6, с. 141]. Щоб новостворені навчальні заклади не мали дефіциту кваліфікованих кадрів, уряд окремою постановою запровадив 20 стипендій для підготовки професорів і викладачів вищих шкіл з українською мовою викладання. Умови надання стипендій були дуже ліберальними. Щорічно по 20 молодих вчених упродовж двох років могли отримувати державну стипендію в обсязі від 5 до понад 7 тис. карбованців [11, с. 290].

«Закон про право написання та захисту дисертацій на вчені ступені в усіх вищих школах України українською мовою» передбачав надання права користування українською мовою під час захисту наукових праць, що значно підвищувало рівень використання української мови і стимулювало її вивчення [12, с. 126]. Поряд з українізацією системи вищої освіти, уряд Гетьманату сприяв заснуванню діяльності освітньо-наукових закладів для національних меншин. Зокрема, при Кам'янець-Подільському державному університеті відкрили кафедри польської та єврейської літератури. У червні 1918 року в Києві урочисто відкрили Єврейський народний університет, який став першим єврейським вищим навчальним закладом на території колишньої російської імперії.

Загалом «За час діяльності Ради міністрів Української Держави в галузі освіти, науки і культури було прийнято 17 законів, 14 постанов, 2 статuti і 1 інструкція, всього 34 документи [13, с. 38]. Сім законів, постанов та інструкцій стали основою організації Української Академії наук та Національної бібліотеки. Як видно із вказаного, урядовими структурами та особисто гетьманом П. Скоропадським за короткий термін (всього 7,5 місяців) було проведено велику роботу щодо реформування і створення нових вищих навчальних закладів України. Закладалися підвалини діяльності українських наукових установ, організовувалися дослідницькі інститути, що діють і досі. Засновувалися бібліотеки, впроваджувалися заходи по охороні пам'яток історії та культури.

Як зазначає дослідниця Т. Іванічук, Павло Скоропадського по праву можна вважати фундатором української академічної науки [12, с. 40]. Він як глава держави призначив перших 12 академіків УАН і затвердив її Голову-президента. І дійсно він навіть після відречення від влади продовжував активно підтримувати українських вчених за кордоном. Завдяки його підтримці у 1926 році в Берліні відкрито Український науковий інститут, який став своєрідною Академією наук в еміграції, що зібрав навколо себе когорту українських вчених на еміграції. Так було підтримано рух вільних українських вчених, які не пішли на співпрацю з радянською владою.

Висновки. Досвід Української Держави Павла Скоропадського є переконливим доказом реальних творчих здобутків українського державотворчого руху, адаптацію якого до сьогоденного буття України важко переоцінити.

Враховуючи наведене, можна стверджувати, що Українська Державна, очолювана гетьманом Павлом Скоропадським, створювала та зміцнювала культурно-національні цінності: відкривала нові школи, гімназії, університети, робила все можливе, щоб дати українському народові рідну систему освіти, поставити на постійну організаційно-правову та інституційну основу наукову діяльність в державі. Гетьман та усе керівництво держави як провідна частина національно свідомої інтелігенції добре розуміло значення науки для збереження національної ідентичності та державності.

Саме в цей період із затвердженням П. Скоропадським 14 листопада 1918 року закону «Про заснування Української академії наук у Києві», розпочався відлік становлення української академічної науки. Створення УАН фактично продовжило процес інституціоналізації національного наукового простору, який було розпочато Науковим товариством іменем Шевченка та Українським науковим товариством. Можна стверджувати, що саме з утворенням УАН наука як соціальний інститут в Українській Державі почала існувати в статусі легітимного юридичного суб'єкту з законодавчо оформленими інтересами, правами та обов'язками.

Саме зустрічний рух державної влади і наукової спільноти сприяв здійсненню революційних перетворень у академічному науковому просторі, народженню Української академії наук, яка підняла вітчизняну науку на новий рівень, сприяла формуванню національної наукової еліти. Важливу роль у створенні організаційних форм наукових об'єднань відіграло ставлення центральної влади до вчених, бажання їх підтримати, а також спрямувати наукові дослідження в потрібному державі річчії.

Це було помітно і на рівні вищої школи. Становлення української вищої освіти дало можливість закласти підвалини інтеграції освітнього та наукового просторів в умовах розбудови національної державності, збереження та примноження здобутків українського інтелектуального середовища на благо виховання нових поколінь свідомих співвітчизників, утвердження режиму законності та правопорядку.

Хоча в силу відомих історичних обставин вказані закладені особисто гетьманом Павлом Скоропадським державотворчі традиції в галузі науки та освіти по суті були перервані, набутий значний успішний досвід розбудови системи науково-освітньої діяльності ліг в основу розвитку сучасної системи науково-дослідної діяльності, яка все ще потребує значного інституційно-правового реформування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Зайцева З. І. Український науковий рух: інституціональні аспекти розвитку (кінець XIX – початок XX ст.). Київ: КНЕУ, 2006. 368 с
2. АВЕ. До 100-річчя Гетьманату Павла Скоропадського / за заг. ред. Лариси Івшиної. Київ: Українська прес-група, 2018. 680 с.
3. Полонська-Василенко Н. Українська Академія наук: Нарис історії. Київ: Наукова думка, 1993. 414 с.
4. Галушко К., Терещенко Ю., Гирич І., Папакін Г., Осташко Т. та ін. Українська Державна – жорсткі уроки. Павло Скоропадський. Погляд через 100 років. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2018. 335 с.
5. Папакін Г. Павло Скоропадський та Українська академія наук. Київ, 2018. 335 с.
6. Рубльов О. С., Реєнт О. П. Українські визвольні змагання 1917-1921 рр. Том. 10. Київ: Альтернативи, 1999. 320 с.
7. Гетьманський період: освіта в Україні. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/history/35770/>
8. Ніколаєнко Є. Державна політика П. Скоропадського з питань розвитку науки та культури. Павло Скоропадський та його державотворча діяльність: збірник матеріалів науково-методичного кругло столу 20 листопада 2020 / ред. кол.: Х. Н. Бехруз, Н. В. Єфремова, Т. Ю. Іванійчук. Одеса: НУ «Одеська юридична академія», 2020. С. 32-36.
9. Спецпроект «Українська революція 1917-1921». Календар 14 грудня 1918. Що встиг Скоропадський? URL: <https://www.istpravda.com.ua/articles/2018/12/13/153341/> (дата звернення: 27.11.2022)
10. Держава UA. Гетьманат Павла Скоропадського. Український інститут національної пам'яті. URL: <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/vchytelyam/metodychni-rekomendaciyi/derzhava-ua-getmanat-pavla-skoropadskogo>
11. Українська Державна (квітень - грудень 1918 року). Документи і матеріали. У двох томах. Т. 1 / Упоряд.: Р. Пиріг (керівник) та ін. Київ: Темпора, 2015. 790 с.
12. Гетьман Павло Скоропадський та Українська Державна 1918 року. Студії з архівної справи та документознавства. 1999. Том 5. 263 с.
13. Іванійчук Т. Ю. «Формування новітнього вектору розвитку науки в Українській Державі за П. Скоропадського». Павло Скоропадський та його державотворча діяльність: збірник матеріалів науково-методичного кругло столу 20 листопада 2020 / ред. кол.: Х. Н. Бехруз, Н. В. Єфремова, Т. Ю. Іванійчук. Одеса: НУ «Одеська юридична академія», 2020. С. 37-40.

REFERENCES:

1. Zaitseva, Z. I. (2006). *Ukrainskyi naukovyi rukh: instytsionalni aspekty rozvytku (kinets XIX – pochatok XX st.)* [Ukrainian scientific movement: institutional aspects of development (end of the 19th – beginning of the 20th century)]. Kyiv: KNEU [in Ukrainian]
2. AVE. *Do 100-richchia Hetmanatu Pavla Skoropadskoho* [Ukrainian scientific movement: institutional aspects of development (end of the 19th - beginning of the 20th century)] (2018) za zah. red. Larysy Ivshynoi. Kyiv: Ukrainska pres-hrupa [in Ukrainian]
3. Polonska-Vasylenko, N. (1993). *Ukrainska Akademiia nauk: Narys istorii* [Ukrainian Academy of Sciences: An Outline of History]. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian]
4. Halushko, K., Tereshchenko, Yu., Hyrych, I., Papakin, H. & Ostashko, T. ta in. (2018). *Ukrainska Derzhava – zhorstki uroky. Pavlo Skoropadskiy. Pohliad cherez 100 rokov* [Ukrainian State – hard lessons. Pavlo Skoropadskiy. A view after 100 years]. Kharkiv: Klub simeinoho dozvillia [in Ukrainian]
5. Papakin, H. (2018). *Pavlo Skoropadskiy ta Ukrainska akademiia nauk* [Pavlo Skoropadskiy and the Ukrainian Academy of Sciences]. Kyiv [in Ukrainian]
6. Rublov, O. S. & Reient, O. P. (1999). *Ukrainski vyzvolni zmahannia 1917-1921 rr.* [Ukrainian liberation contests 1917-1921]. Tom. 10. Kyiv: Alternatyvy [in Ukrainian]
7. *Hetmanskyi period: osvita v Ukraini* [Hetman period: education in Ukraine]. Retrieved from <https://osvita.ua/vnz/reports/history/35770/> [in Ukrainian]
8. Nikolaienko, Ye. (2020). Derzhavna polityka P. Skoropadskoho z pytan rozvytku nauky ta kultury. Pavlo Skoropadskiy ta yoho derzhavotvorcha diialnist [State policy of P. Skoropadskiy on issues of development of science and culture. Pavlo Skoropadskiy and his state-building activities]: *Zbirnyk materialiv naukovo-metodychnoho kruhlo stolu 20 lystopada 2020 – Collection of materials of the scientific and methodological round table November 20, 2020* / red. kol.: Kh. N. Bekhruz, N. V. Yefremova, T. Yu. Ivaniichuk. Odesa: NU «Odeska yurydychna akademiia», 32-36 [in Ukrainian]
9. *Spetsproiekt «Ukrainska revoliutsiia 1917-1921». Kalendar 14 hrudnia 1918. Shcho vstyh Skoropadskiy?* [Special project "Ukrainian Revolution 1917-1921". Calendar of December 14, 1918. What did Skoropadsky do?]. Retrieved from <https://www.istpravda.com.ua/articles/2018/12/13/153341/> [in Ukrainian]
10. *Derzhava UA. Hetmanat Pavla Skoropadskoho. Ukrainskyi instytut natsionalnoi pam'iaty* [The State of the AU. Hetmanate of Pavlo Skoropadskiy. Ukrainian Institute of National Memory]. Retrieved from <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/vchytelyam/metodychni-rekomendaciyi/derzhava-ua-getmanat-pavla-skoropadskogo> [in Ukrainian]
11. *Ukrainska derzhava (kviten – hruden 1918 roku). Dokumenty i materialy* [The Ukrainian state (April – December 1918). Documents and materials] (2015). U dvoh tomah. Tom 2. / Uporiadnyk R. Pyrih. Kuiv: Tempora [in Ukrainian]
12. *Hetman Pavlo Skoropadskiy ta Ukrainska Derzhava 1918 roku* [Hetman Pavlo Skoropadskiy and the Ukrainian State in 1918] (1999). *Studii z arkhivnoi spravy ta dokumentoznavstva – Archival and document studies studios*, Tom 5 [in Ukrainian]
13. Ivaniichuk, T. Yu. (2020). «Formuvannia novitnoho vektoru rozvytku nauky v Ukrainskii Derzhavi za P. Skoropadskoho» [Archival and document studies studios]. Pavlo Skoropadskiy ta yoho derzhavotvorcha diialnist: *Zbirnyk materialiv naukovo-metodychnoho kruhlo stolu 20 lystopada 2020 – Collection of materials of the scientific and methodological round table November 20, 2020* / red. kol.: Kh. N. Bekhruz, N. V. Yefremova, T. Yu. Ivaniichuk. Odesa: NU «Odeska yurydychna akademiia», 37-40 [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції: 15.11.2022

УДК 342.123.17

DOI: 10.36550/2522-9230-2022-13-23-28

Костецький Сергій Сергійович,

аспірант кафедри права та правоохоронної діяльності

Центральноукраїнського державного педагогічного університету

імені Володимира Винниченка

email: kostetskiy.ss@gmail.com

<http://orcid.org/0000-0003-3784-1201>

СУТНІСТЬ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

У даній статті розкриваються основоположні засади та особливості верховенства права, а також його значення для правової держави. Зокрема, наголошено, що особливе місце серед усіх принципів верховенства права належить принципу законності.

Зазначено, що законність і дисципліна – основні умови існування будь-якої демократичної держави, її